

Beleidsplan meer- en hoogbegaafdheid

Montessorischool 't Ronde

(versie oktober 2018)

Inhoudsopgave	1
1. Inleiding	2
1.1 Montessorionderwijs op 't Ronde	
1.2 Meer- en hoogbegaafdheid op 't Ronde	
1.3 Deskundigheid en interne organisatie	
1.4 Contact met ouders	
1.5 Extern betrokkenen	
2. Signalering meer- en hoogbegaafdheid	4
2.1 Signalering bij instroom	
2.2 Signalering gedurende de schoolloopbaan	
2.3 Stappen na signalering meer- en hoogbegaafdheid	
3. Begeleiding en aanbod	7
3.1 Aanbod	
3.1.1 Eigen tempo: compacten en versnellen	
3.1.2 Verrijking: verdieping en verbreding	
3.1.3 Training executieve functies	
3.2 Begeleiding	
3.2.1 Aanbod en begeleiding in de klas	
3.2.2 Aanbod en begeleiding buiten de klas	
5. Bijlagen	10
Overzicht HB-aanbod per bouw	

1 Inleiding

In dit beleidsplan is beschreven op welke manier hoogbegaafde leerlingen gesignaleerd worden en hoe deze leerlingen begeleid worden.

Het beleidsplan hoogbegaafdheid is tot stand gekomen in samenspraak met het team. Het beleidsplan is geschreven voor teamleden van 't Ronde, ouders en belangstellenden. Het plan is te downloaden via onze website www.montessorischool.nl.

1.1 Montessorionderwijs op 't Ronde

Diversiteit, het omgaan met verschillen, is voor ons op 't Ronde een vanzelfsprekendheid. Eigen ontwikkel- en leerlijnen, werken in eigen tempo en op eigen niveau en werken aan zelfstandigheid is al meer dan 100 jaar het uitgangspunt van het montessorionderwijs. Het systeem van het montessorionderwijs geeft ons ruimte om tegemoet te komen aan de individuele ontwikkelings- en leerbehoefte van kinderen.

Het montessorionderwijs heeft als uitgangspunt, dat het kind zelf actief is bij het leren. Elk kind werkt op zijn eigen niveau en in zijn eigen tempo. De leerkracht begeleidt het kind individueel en bekijkt of het tempo en de werkkeuze in overeenstemming zijn met de capaciteiten van het kind. De leerkracht begeleidt het kind door het geven van individuele lesjes. De leerkracht houdt de vorderingen van de leerlingen nauwkeurig bij. Indien nodig grijpt hij/zij in en wijst het kind de te volgen weg, zo nodig door het geven van gestructureerde opdrachten.

't Ronde biedt het kind een voorbereide omgeving waarin het zelfstandig kan werken. Door de grote mate van individuele begeleiding biedt 't Ronde ieder kind goede mogelijkheden tot optimale ontplooiing. Om tot zelfstandigheid te komen, leert het kind te werken binnen een gestructureerde vrijheid: "Vrijheid in gebondenheid".

Iedere groep bestaat uit verschillende leeftijden (leerjaren). De leerlingen blijven 2 tot 3 jaar bij de leerkracht. Als jongste stappen de leerlingen de groep binnen en als oudste gaan ze er na 2 of 3 jaren weer uit. Hierdoor doen ze een specifieke ervaring op m.b.t. sociale contacten en verantwoordelijkheden ten opzichte van groepsgenoten van een andere leeftijd, en kan er een stevige relatie groeien tussen kind, leerkracht en ouders. Zo leren oudere kinderen de jongeren te helpen, en leren de jongsten hulp te vragen aan de ouderen.

Veel leermiddelen nodigen uit tot samenwerken. Hoewel het kind vrij is om alleen te werken, zal het door sfeer, materiaal en leeftijdsopbouw in de groep ervaren, dat het plezierig is om samen te werken en je sociaal te gedragen.

1.2 Meer- en hoogbegaafdheid op 't Ronde

Het montessorionderwijs op 't Ronde biedt ruimte aan kinderen met uiteenlopende behoeftes, of dit nu gaat om cognitieve problemen of problemen met leren leren en de executieve vaardigheden, waar de hoogbegaafde leerlingen vaak moeite mee hebben. Ruimte en aandacht voor meer-en hoogbegaafde kinderen past binnen de pedagogische visie van Maria Montessori en onze kijk op passend onderwijs.

Het doel van ons onderwijs is om de mogelijkheden en ontwikkelingsbehoeften van alle leerlingen, dus ook van de hoogbegaafde leerlingen, in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren. We streven ernaar dat elke leerling het onderwijsaanbod krijgt dat zoveel mogelijk afgestemd is op zijn of haar mogelijkheden en behoeften. Daarbij wordt gekeken naar de leerstofinhoud, (hogere) denkvaardigheden en executieve vaardigheden.

1.3 Deskundigheid en interne organisatie

De kennis en vaardigheden op het gebied van hoogbegaafdheid worden in het team op peil gehouden door het volgen van scholing (Novilo) en teamteaching. Alle leerkrachten,

onderwijsassistenten en pedagogisch medewerkers hebben voldoende kennis van en betrokkenheid bij hoogbegaafde leerlingen.

Er is een werkgroep hoogbegaafdheid waar ouders en leerkrachten met hun vragen terecht kunnen. De werkgroep hoogbegaafdheid bestaat uit de leerlingbegeleiders HB (tevens leerkracht) en een lid van de directie. Minimaal twee leden van de werkgroep hebben specialistische kennis op het gebied van hoogbegaafdheid. De werkgroep zorgt ervoor dat het onderwerp hoogbegaafdheid regelmatig op de agenda van de bouw- en teamvergaderingen komt en verzorgt of doet voorstellen voor teamteaching over dit onderwerp.

Binnen de formatie hebben de twee leerlingbegeleiders HB 9 uur per week voor leerlingbegeleiding en HB werkzaamheden. Er zijn drie onderwijsassistenten (totale wtf 1,8) die of zelf HB leerlingen begeleiden, of in de groep assisteren zodat de eigen leerkracht HB leerlingen kan begeleiden.

1.4 Contact met ouders

Onze deskundigheid delen we graag met ouders: regelmatig staan er informatieve stukjes over meer- en hoogbegaafdheid, mindset, executieve functies e.d. in de nieuwsbrief. ook wordt informatie over dergelijke onderwerpen gegeven op ouderavonden.

Er is in 2018 een klankbordgroep (ouders van meer- en hoogbegaafde kinderen) opgericht.

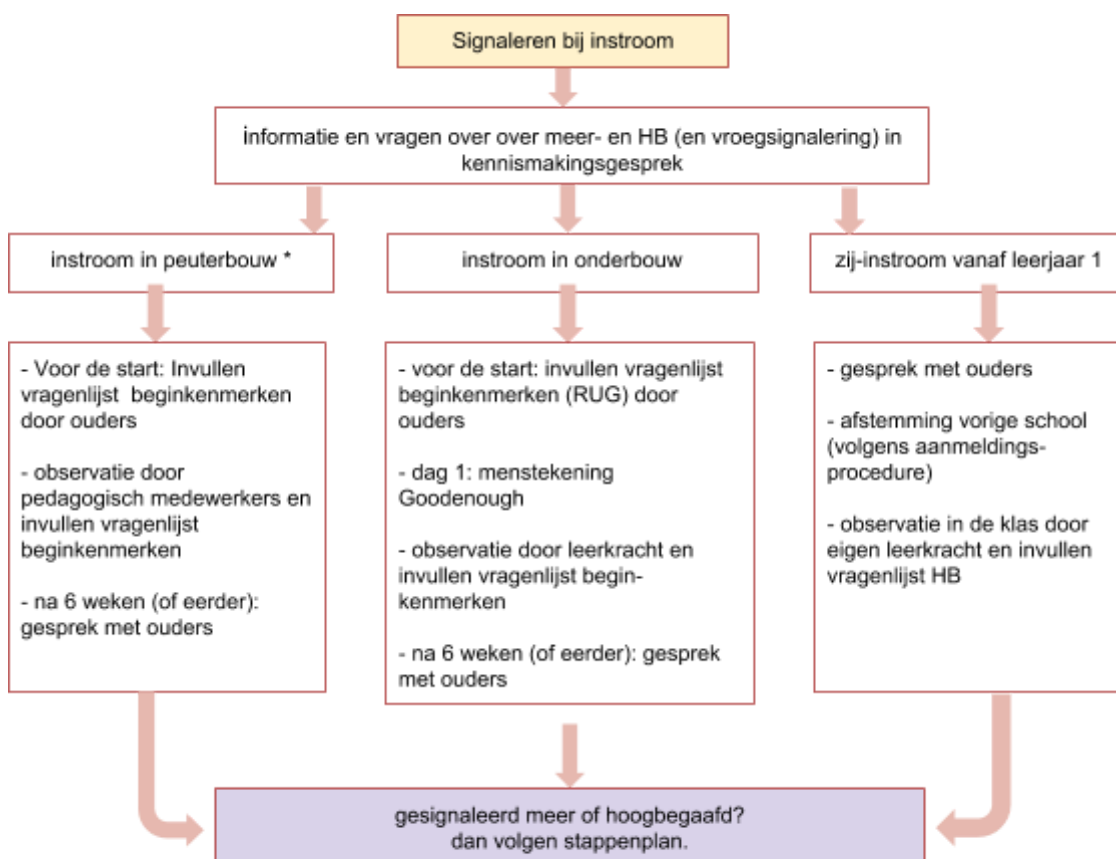
1.5 Extern betrokkenen

We werken op het gebied van meer- en hoogbegaafdheid samen met de externe organisaties:

- Samenwerkingsverband de Eem: consultatie, overleg, afgeven arrangementen en eventueel toelaatbaarheidsverklaringen.
- Novilo: teamscholing, team training, intervisie.
- Scholen voor voortgezet onderwijs: masterclass van het Corderius College en van Het Nieuwe Eemland.
- BPS: netwerken, kennisdelen, kwaliteit
- St. Jozef school Achterveld: samenwerken, monitoren voortgang.

2 Signalering meer- en hoogbegaafdheid

2.1: Signaleren bij instroom

* werkwijze start in schooljaar 18-19

Voordat een leerling start in de peuterbouw en/of onderbouw op 't Ronde, wordt door de ouders de vragenlijst Beginkenmerken¹ ingevuld. Na een paar weken vullen de pedagogisch medewerkers en/ of onderbouw leerkrachten deze lijst ook in. Een hoge score kan een indicatie voor hoogbegaafdheid zijn.

Daarnaast wordt aan leerlingen in hun eerste schoolweek van de onderbouw gevraagd om een menstekening te maken. Deze wordt beoordeeld met een scorelijst: de Goodenough². Een hoge score kan een indicatie van hoogbegaafdheid zijn. Met de uitslag van deze twee instrumenten kan de leerkracht direct inspelen op mogelijke hoogbegaafdheid.

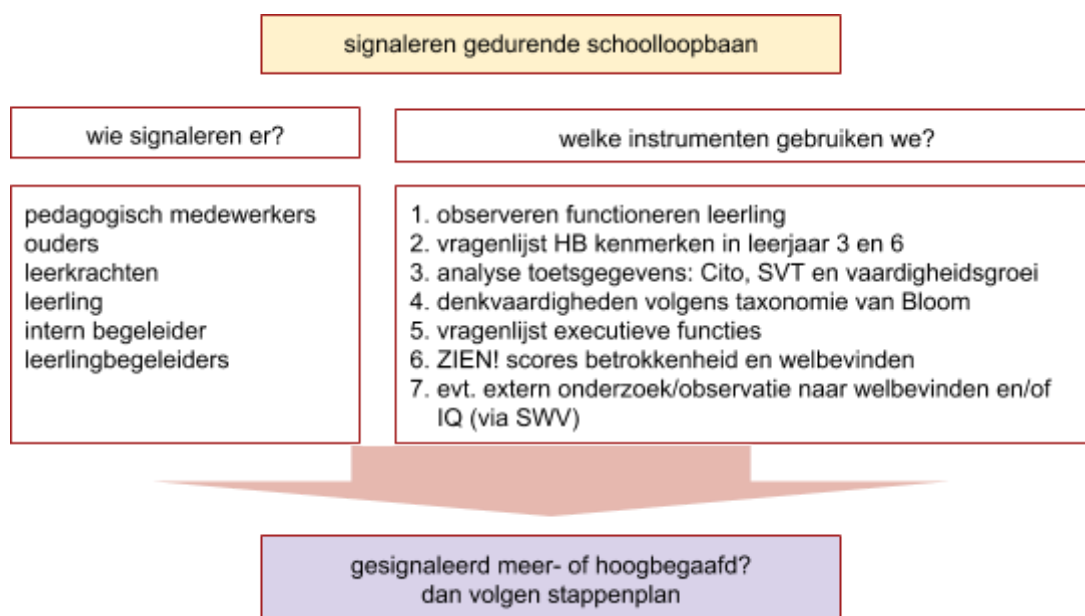
Zo wordt getracht te voorkomen dat een leerling zich na korte tijd, soms al na een week aanpast heeft en daardoor niet herkend wordt.

Voor ouders kan het soms lastig zijn om in te schatten of hun kind hoogbegaafd is, daarom worden alle leerlingen in de onderbouw systematisch geobserveerd, meteen vanaf hun eerste schoolweek. Na 6 weken (of eerder als dat wenselijk is) wordt een gesprek met ouders gepland. Bij leerlingen die van een andere school komen (ook kleuters), wordt ongeveer 2 maanden nadat zij gestart zijn op 't Ronde, eveneens de signaleringslijst Hoogbegaafdheid ingevuld.

¹ Ontwikkeld door Rijks Universiteit Nijmegen, ITS

² de menstekening wordt gescoord volgens de normen van 'Goodenough' (uit: www.lesmaterialenvoorhoogbegaafden.nl).

2.2 Signaleren gedurende schoolloopbaan

Het kan gebeuren dat hoogbegaafdheid pas op latere leeftijd bij leerlingen gesignaleerd wordt. Om tijdig te signaleren worden in leerjaar 3 (start middenbouw) en leerjaar 6 (start bovenbouw) de signaleringslijsten Hoogbegaafdheid ingevuld³.

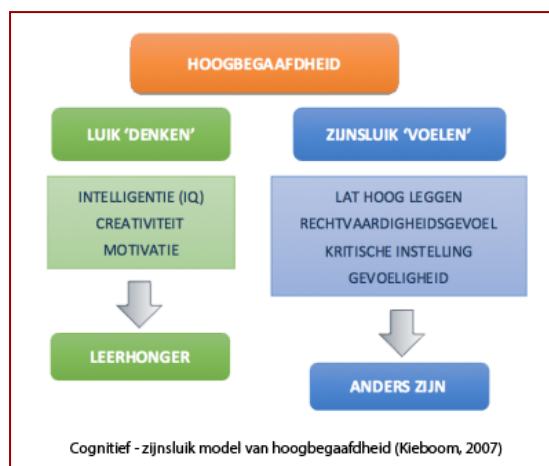
De ingevulde vragenlijsten worden opgeslagen in Parnassys.

Bij sommige hoogbegaafde leerlingen kan er zorg zijn over de ontwikkeling van de executieve vaardigheden. Wanneer dit het geval is wordt de vragenlijst Executieve vaardigheden⁴ ingevuld door de leerkracht en de ouders. In de bovenbouw vult ook de leerling een dergelijke vragenlijst in. Deze vragenlijsten worden eveneens opgeslagen in Parnassys.

Naar aanleiding van de signaleringen worden notities gemaakt in ParnasSys: stimulerende factoren, belemmerende factoren en persoonlijke leerstijl.

Wanneer bovenstaande signaleringsinstrumenten onvoldoende antwoord geven op de vragen rond hoogbegaafdheid van een specifieke leerling, dan kan overwogen worden één van de alternatieve signaleringsinstrumenten (SID13, DHH en/of Si-Bel) in te zetten .

De diverse signaleringsinstrumenten geven een beeld van het “denken en voelen” van meer- en hoogbegaafde leerlingen (model Kieboom⁵)

³ de signaleringslijsten hoogbegaafdheid is een samenstelling van de vragenlijsten van Si-Bel en SID13.

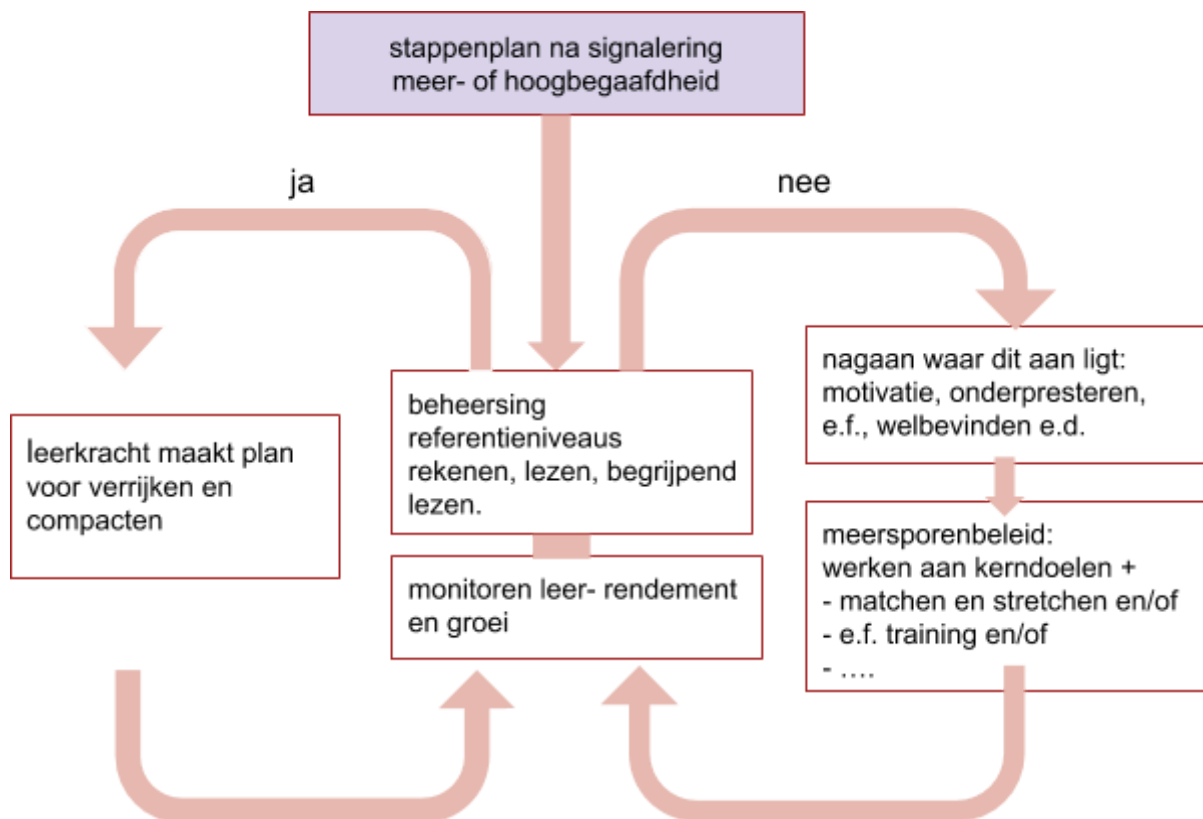
⁴ vragenlijsten executieve functies 6-9 jaar en 9-12 jaar van Novilo (afgeleid van Dawson & Guare).

⁵ Cognitief-zijnsluik model van hoogbegaafdheid, Kieboom 2007

Wanneer ouders over de hoogbegaafdheid of het vermoeden van hoogbegaafdheid van hun kind willen praten, kunnen zij contact opnemen met de groepsleerkracht. De groepsleerkracht kan, indien gewenst, aan een lid van de werkgroep Hoogbegaafdheid vragen om aanwezig te zijn bij een oudergesprek, wanneer het onderwerp hoogbegaafdheid besproken wordt.

2.3 Stappen na signalering meer- of hoogbegaafdheid

Na signalering 'meer- of hoogbegaafd' worden de volgende volgende stappen genomen:

Wanneer een meer- of hoogbegaafde leerling de referentieniveaus rekenen, lezen, en begrijpend lezen beheerst (en/of er voldoende leerrendement zichtbaar is) maakt de leerkracht een plan voor verrijking en/of compacting. Deze aanpak kent een cyclisch karakter binnen het bestaande toets- en signaleringssysteem op 't Ronde.

Wanneer de referentieniveaus niet worden beheerst (en/of er niet voldoende leerrendement en groei zichtbaar is) wordt nagegaan waar dit aan ligt. Hierbij wordt gekeken naar o.a.: motivatie, onderpresteren, executieve functies, welbevinden en betrokkenheid.

De leerkracht maakt, in samenwerking met de leerlingbegeleider HB en mogelijk ook de IB-er een meersporenplan: werken aan de kerndoelen plus aandacht voor specifieke vaardigheden en/of aanpak. ook hier is sprake van een cyclisch karakter: monitoring via het bestaande toets- en signaleringssysteem plus volgen vorderingen via aanvullende vragenlijsten/leerlijnen (b.v. executieve functies).

De ouders worden door de groepsleerkracht op de hoogte gebracht van de signalering en het onderwijsaanbod.

3 Aanbod en begeleiding

Ondersteuningspiramide meer- en hoogbegaafde leerlingen 't Ronde

<i>aanbod</i>		<i>begeleid door</i>
meervoudig aanbod, volgens OPP	<p>laag 3</p> <p>HB leerling met meervoudige problematiek</p>	<p>leerkracht, leerlingbegeleider HB, intern begeleider, SWV, evt. externe ondersteuner</p>
extra aanbod en/of begeleiding binnen of buiten klas, bv.: digitale topschool, spaans, techniek, filosofie, leerarrangementen, ef-training	<p>laag 2</p> <p>meer- en hoogbegaafde leerling</p>	<p>leerkracht, leerlingbegeleider HB techniekdocent</p>
individuele uitdaging: verrijking, compacting in klas binnen basisaanbod (volgens bouwplannen)	<p>laag 1</p> <p>meerbegaafde leerling</p>	<p>leerkracht, onderwijsassistent</p>

3.1 Aanbod

Alle leerlingen doorlopen de leerlijnen in hun eigen tempo, en krijgen (individuele) instructie waar nodig. De vorderingen van de leerlingen worden bijgehouden door te observeren tijdens de werkperiode, door toetsen af te nemen en door signaleringslijsten in te vullen.

Hoogbegaafde leerlingen gaan vaak sneller door de leerstof heen omdat het niet nodig is dat zij alle oefenstof maken (compacten). Daarnaast wordt verdieping en verbreding aangeboden aan meer- en hoogbegaafde leerlingen.

Bij alle activiteiten die de leerling aangeboden krijgt, wordt ernaar gekeken of deze aansluiten bij de gestelde doelen. Voor de ene leerling kan dat betekenen dat er extra gefocust wordt op bepaalde leerstofinhoud, terwijl het voor de andere leerling belangrijk is om te werken aan het verbeteren van bepaalde executieve vaardigheden. Steeds wordt geprobeerd om in samenspraak met de leerling tot een goede afstemming te komen. Bij de keuze van het leerstofaanbod wordt steeds nagegaan of dit aanbod in overeenstemming is met de doelen die gesteld zijn voor en samen met de leerling.

3.1.1 Eigen tempo: compacten en versnellen

Zoals alle leerlingen in het montessorionderwijs doorlopen ook de hoogbegaafde leerlingen de leerstof in hun eigen tempo. Bij het onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen op 't Ronde is er dikwijls sprake van het versneld doorlopen en compacten (indikken) van de basisleerstof. 't Ronde streeft ernaar dat alle leerlingen, dus ook de hoogbegaafde leerlingen, de kerndoelen behalen. Bij hoogbegaafde leerling is er een extra risico op het oplopen van hiaten. Daar wordt in de observatie nadrukkelijk rekening mee gehouden en waar nodig wordt actie ondernomen.

Versneld de basisschool doorlopen gebeurt alleen als dit in het belang van de leerling is en dit een duidelijke meerwaarde heeft voor de leerling. Mocht versnellen aan de orde zijn, dan worden de ouders van de leerling te allen tijde betrokken in de besluitvorming.

3.1.2 Verrijking: verdieping/verbreding

Naast het versneld doorlopen van de lesstof wordt verrijkingsstof aangeboden. Deze verrijkingsstof kan verbredend of verdiepend zijn. Bij verbreding komen leerlingen in aanraking met andere leerstof om tegemoet te komen aan hun brede interesse, bijvoorbeeld een vreemde taal. Bij verdieping worden de denkvaardigheden van een leerling op een hoger niveau aangesproken⁶.

In elke groep is verrijkingsmateriaal aanwezig en per bouw wordt gewerkt aan het maken van een overzicht van het verrijkingsaanbod dat aanwezig is. In die lijst zal worden aangegeven welke denkvaardigheden (volgens Taxonomie van Bloom) en welke executieve vaardigheden hiermee geoefend worden. Het gaat hierbij niet alleen om specifiek verrijkingsmateriaal, maar ook om een *ander* gebruik van bestaand materiaal. Het werken aan verrijkingsopdrachten vindt grotendeels plaats in de klas en voor een deel buiten de klas.

Bij het werken aan verrijkingsopdrachten werken hoogbegaafde leerlingen regelmatig samen met ontwikkelingsgelijken (peers), onder andere in zogenaamde leerarrangementen. Leerarrangementen zijn langlopende trajecten waarbij groepjes kinderen aan één of meer (vakoverstijgende) projecten werken. Het gaat niet alleen om verrijking maar ook om het verbeteren van de executieve vaardigheden. Tijdens het traject zijn regelmatig feedbackmomenten. Het traject wordt afgesloten met een presentatie.

Naast het werken met leerarrangementen is er ook aanbod op het gebied van techniek, vreemde taal en filosofie.

3.1.3 Training executieve vaardigheden

Naast versnellen/compacten en verrijken is het vaak nodig om hoogbegaafde leerlingen ondersteuning te bieden op het gebied van de executieve vaardigheden.

Een overzicht van het aanbod per bouw is te vinden in bijlage 1.

3.2 Begeleiding

Wanneer er extra zorg en begeleiding nodig is, worden hoogbegaafde leerlingen als zorgleerling ingebracht in de groepsbespreking. De intern begeleider en/of de leerlingbegeleider HB maakt samen met de leerkracht afspraken over de invulling en de monitoring van deze extra begeleiding. Hoogbegaafde leerlingen die extra begeleiding krijgen (door de leerlingbegeleider of in de klas) worden gevolgd door de intern begeleider en/of de leerlingbegeleider HB. De resultaten van de extra begeleiding worden een keer per drie maanden geëvalueerd. Zij worden minimaal twee keer per jaar besproken in de groepsbespreking.

Wanneer er sprake is van meervoudige problematiek (hoogbegaafdheid in combinatie met bijvoorbeeld dyslexie, zeer laag zelfbeeld, autistisch spectrum) wordt, in samenwerking met de intern begeleider een OPP (OntwikkelingsPerspectiefPlan) opgesteld. Wanneer nodig wordt in samenwerking met SWV een plan van aanpak gemaakt voor externe ondersteuning, extern onderzoek en/of inzet van middelen.

⁶ Volgens de Taxonomie van Bloom.

3.2.1 Begeleiding in de klas

In de klas is het verrijkingsmateriaal een duidelijk onderdeel van de voorbereide omgeving. Het werken aan verrijkingsopdrachten wordt niet als 'extra' gezien, maar als een belangrijk onderdeel van het lesprogramma van deze leerlingen. De resultaten van de verrijkingsopdrachten worden zichtbaar gemaakt in de klas, onder andere door presentaties te houden.

Regelmatig worden er met alle leerlingen kindgesprekken gevoerd. In deze gesprekken staan de volgende vragen centraal:

- Waar sta je op dit moment in je ontwikkeling?
- Aan welke doelen werk je op dit moment?
- En wat is de volgende stap?

Op deze manier wordt getracht het leren voor de leerling zelf zichtbaar te maken, zodat hij of zij eigenaar over zijn of haar eigen leerproces wordt. Tijdens de kindgesprekken wordt over de leerinhoud gesproken, en daarnaast ook over de executieve vaardigheden. Tevens worden nieuwe doelen gesteld, of bestaande doelen 'opgefrist'.

De feedback is vooral gericht op het proces en de inzet. Centraal staat de formule: inzet x strategie x talent = resultaat. Deze formule wordt ook met de leerlingen besproken, met als doel het ontwikkelen van een mindset die gericht is op groei ('growth mindset'). In het montessorionderwijs krijgen alle leerlingen onderwijs op maat: sommige leerlingen doen meer, sommige minder en sommige anders. Dat is normaal, er is een sfeer van acceptatie.

3.5 Begeleiding buiten de klas

Het werken aan verrijkingsopdrachten gebeurt bij voorkeur in de klas. Wanneer een leerling onvoldoende ontwikkelingsgelijken heeft in zijn klas of wanneer bij opdrachten extra begeleiding wenselijk is wordt ook buiten de klas gewerkt aan verrijkingsopdrachten.

Soms krijgen hoogbegaafde leerlingen begeleiding (door de leerlingbegeleider HB of remedial teacher) buiten de klas, bijvoorbeeld wanneer zij belemmerd worden in hun werk door onvoldoende ontwikkelde executieve vaardigheden of door een mindset die niet gericht is op groei ('fixed mindset').

Wat buiten de klas plaatsvindt wordt door de leerlingbegeleider HB teruggekoppeld naar de leerkracht in de klas. De leerkracht koppelt dit terug naar de ouders van de leerling.

In het montessorionderwijs wordt ook regelmatig gebruik gemaakt van de 'intellectuele wandeling'. Dit houdt in dat een leerling (uit peuter- onder- of middenbouw) met een bepaalde behoefte/interesse op bezoek komt in een hogere bouw om daarmee te doen aan een groepsles (bijvoorbeeld geschiedenis).

Techniek, filosoferen en vreemde taal wordt buiten de klas gegeven.

5. Bijlagen

Bijlage 1. Aanbod materialen hoogbegaafde kinderen

I Bovenbouw

Versnelling en compacten

- Kinderen werken in hun eigen tempo. Leerkracht zorgt ervoor dat ze overbodige oefeningen en herhalen overslaan.
- Eerder mee laten doen op een hoger niveau met begrijpend lezen (Nieuwsbegrip), groot boekverslag etc.

Verdieping (hoger denkniveau)

- Kangoeroesommen, redactiesommen, Rekenmeesters, X-traserie, Rekenen met dieren/voertuigen, Geometrieserie, Rekenkaternen orthotheek, wiskunde
- Eerder starten met 100%-serie
- Webpaden, Digitale Topschool
- Deelname aan Kangoeroewedstrijd en Beverwedstrijd
- Verdieping m.b.v. montessorimaterialen: dieper op onderwerpen ingaan (noteren van inhoudsmaten op algebraïsche manier, knopjesbord enz.)
- Hogere eisen stellen aan deze leerlingen: meer diepgang in onderwerpen voor spreekbeurten en verslagen laten zien. Extra eisen aan Taal Doen, Kern van de Zaak, Topografie
- Leeskrakers, Breinkrakers
- Pittige Plus Torens
- Begrijpend lezen: Slimme teksten
- Sterrenwerk Engels/English riddles/Basic grammar in Use
- Grassroots
- Kinderredactie

Verbreiding

- Kern v/d Zaak individueel en Zoek je wijs + presenteren aan klas
- Verslag/ppt maken over onderwerp naar keuze (evt. spreekbeurt)(boekenkring)
- Techniek / Pittige Plus Torens
- Digitale Topschool, Webpaden
- Vreemde taal: Russisch / Spaans / Frans
- Kinderredactie
- Filosoferen
- Werken met leerarrangementen:
 - minuscuul arrangement: Reisgids Amsterdam
 - mini leerarrangement: Het oude museum
 - leerarrangement: Het spiegelpaleis

II Middenbouw

Versnelling en compacten

- Kinderen werken in hun eigen tempo. Leerkracht zorgt ervoor dat ze overbodige herhalingen/oefeningen overslaan.
- Eerder aanbieden van: humpie dumpie, begrijpend lezen, taaldozen, werkwoordspelling, zinsontleden, woordenschat, verslag/PPT leren maken, grassroots, spreekbeurt, boekenkring.
- Eerder beginnen met + en – (bijv. fichesspel ed en witte series), x en : (xbordje, pindastel, deelbordje, GV, deelbak en witte series, staartdelingen), eerder cijferend rekenen, breuken, meten, geldrekenen, redactie, klokkijken (ook digitaal), blokboek natuur, topo: provincies en hoofdsteden, werelddelen etc.

Verdieping (hogere denkniveau)

- Kangoeroesommen, Rekenmeesters, Rekentoppers, Romeinse cijfers
- Verdieping mbv montessorimaterialen bijv. dieper op breuken ingaan (mbv bbmateriaal breuken)
- Hogere eisen stellen aan deze leerlingen: meer diepgang in onderwerpen voor spreekbeurten en verslagen laten zien. Extra eisen aan Taal Doen, Kern van de Zaak, Topografie
- Leeskrakers, Breinkrakers, Vooruitmap, Detective denkwerk
- Meer eisen stellen aan verslagen, aan Taal Doen-opdrachten, aan verhalen schrijven (hogere denkvaardigheden)
- Pittige Plus Torens
- Begrijpend lezen: Slimme teksten

Verbreding (een ander onderwerp bijv. een vreemde taal)

- Pittige Plus Torens
- Frans als vreemde taal / andere opdrachten met vreemde talen
- Engels (wordboxes bovenbouw en opdrachten uit boekjes schoolsupport)
- Kern v/d Zaak individueel en Zoek je wijs + presenteren aan klas
- Verslag/ppt maken over onderwerp naar keuze (evt. spreekbeurt)(boekenkring)
- Techniek met Annet
- Filosoferen

III Onderbouw

Versnelling

- Kinderen werken in eigen tempo. Ze kunnen eerder beginnen met middenbouw materiaal en -leerstof
- Structureel bezoek in een middenbouwklas (één of meerdere dagdelen per week)

Verdieping (hogere denkniveau)

- Verdieping mbv montessorimaterialen

- Hogere eisen stellen aan werkjes (ook aan hoeveelheid)
- Kleuterlab Toolkit opdrachten

Verbreding

- Kleuterlab Toolkit opdrachten
- Filosoferen